

Töö number: 2021_0032

Tellija Rahandusministeerium
Suur-Ameerika 1, Tallinn 10122
Telefon: +372 611 3558
info@rahandusministeerium.ee

Konsultant Skepast&Puhkim OÜ
Laki põik 2, 12915 Tallinn
Telefon: +372 664 5808; e-post: info@skpk.ee
Registrikood: 11255795;

Kuupäev 16.03.2022

Suure väina püsiühenduse riigi eriplaneeringu allveearheoloogilise uuringu lähteülesanne

Suure väina püsiühenduse ja selle toimimiseks vajaliku taristu riigi eriplaneeringu ning keskkonnamõju strateegilise hindamise lisa

Version **2**
Kuupäev **16.03.2022**
Koostanud: **Skepast&Puhkim OÜ**
Esikaane foto: **Juha Flinkman, SubZone OY**

Projekti nr **2021_0032**

SKEPAST&PUHKIM OÜ
Laki põik 2
12915 Tallinn
Registrikood 11255795
tel +372 664 5808
e-mail info@skpk.ee
www.skpk.ee

Sisukord

1. Allveearheoloogilise uuringu vajadus 3
2. Allveearheoloogilise uuringu läbiviimise nõuded 4

1. Allveearheoloogilise uuringu vajadus

Allveearheoloogilise uuringu eesmärk on kaardistada ning võimaliku püsiühenduse kavandamisel arvestada seni avastamata või uurimata veealuse kultuuripärandiga, mis ei ole tunnustatud mälestiseks või arheoloogiliseks leiukohaks. Allveearheoloogilise uuringu vajadus Suure väina püsiühenduse riigi eriplaneeringu koostamisel tuleneb muinsuskaitseaduse §-ist 32, mille lõige 2 sätestab, et sisevetes, territoriaalmeres, piiriveekogus või majandusvööndis tehakse enne ehitamist, sealhulgas rajatise ja seadmestiku paigaldamist või veealuse kultuuripärandi säilimist ohustada võiva muu tegevuse kavandamist uuring.

2. Allveearheoloogilise uuringu läbiviimise nõuded

2.1 Uuringu ala

Uuringu läbiviimine toimub asukohavaliku etapis trassikoridoride asukohaalternatiivides ning 300 meetri kaugusel võimaliku trassikoridori servast. Seega koosneb uuringuala trassikoridoride asukohaalternatiividest + kokku 600 meetrisest puhveralast nende ümber (300 meetrit kummalegi poole trassikoridori). Kogu riigi eriplaneeringu mõjuala ei ole veeluse kultuuripärandi osas kohane. 300 meetri nõue lähtub tänasest kaitsevööndi/puhverala ulatusest. Mõjude hindajal või uuringu läbiviijal on võimalik teha põhjendatud ettepanek mõjude ulatuse muutmiseks, mis põhineb konkreetse tegevuse mõjude analüüsil.

2.2 Uuringu metoodika ja läbiviimine

Allveearheoloogiline uuring koosneb kõrgresolutsioonilisest sonariuuringust (eelistatult uuring külgvaate sonariga) ja leitud inimtekkeliste anomaaliate 3D videodokumentatsioonist.

Allveearheoloogilise uuringu I etapp koosneb sonariuuringust. Sonariuuring tuleb läbi viia käesoleva uuringu läbiviimise käigus või kasutada juba tehtud kõrgresolutsioonilise sonariuuringu andmeid, kui need on varem ala kohta kogutud ja vastavad esitatud nõuetele. Viimasel juhul tuleb allveearheoloogilise uuringu pädevustunnistust omaval isikul (edaspidi: pädev isik) andmeid analüüsida ning esitada Muinsuskaitseametile nõuetele vastav uuringu aruanne. Täiendava sonariuuringu läbiviimine on võimalik ühildada teiste Suure väina püsiühenduse riigi eriplaneeringu sonariuuringutega (nt merepõhja elustiku sonariuuring) kui pädev isik osaleb uuringus ja sonariuuringud vastavad järgmistele nõuetele:

- Sonari sagedus 500 kHz ja kõrgem;
- sirged paralleelsed liinid, ümberpöörded toimuvad väljaspool uuringuala;
- ülesõiduriba vahemik 50 - 100 meetrit (s.o ühe ülesõidu puhas ülekattega ala), riba laiuse valikul tuleb tagada andmete kvaliteetne edastus kogu riba ulatuses ja vältida pildi hägustumist riba ärealadel;
- sõidukiirus oleneb sonari tüübist, tavapäraselt on keskmine sõidukiirus 2 -3 sõlme, et tagada andmete korrektne edastus;
- tuvastatavad peavad olema vähemalt ühe meetri suurused inimtekkelised objektid.

Nõuded sonariuuringu tulemuste esitamisele:

- Sonariuuringu andmed tuleb esitada aruandes mõõtkavas mosaiikpildina kantuna kaardile, mosaiikpilt peab olema esitatud piisava resolutsiooniga andmete korrektseks edastuseks (vähemalt 400 dpi). Lisaks tuleb mosaiikpilt esitada eraldi .kmz failina;
- tuvastatud anomaaliad tuleb esitada eraldi väljavõtetena koos põhiandmetega;
- aruande juurde tuleb digitaalselt esitada ka uuringu toorandmed;

Enne sonariuuringu läbiviimist peab pädev isik esitama Muinsuskaitseametile uuringukava ja uuringuteatise, pärast uuringu läbiviimist uuringuaruande (MuKS § 46-48).

Allveearheoloogilise uuringu II etapp. Inimtekkeliste anomaaliate, mis võivad omada kultuuriväärtust (nagu vee- või õhusõidukite jäänused või üksikesemed) täielik 3D videodokumentatsioon. Puidust vrakkide puhul lisandub dendrokronoloogilise uuringu

vajalikkus. 3D videodokumentatsioon: kvaliteetne HD video (soovitavalt 4K), filmitud on süstemaatiliselt, ühtlaselt, vajaliku ülekattega ja kasutatud piisavalt lisvalgust, mis on valitud vastavalt keskkondlikele tingimustele leiukohas.

Uuringu aruandes esitatakse 3D mudeli ortofotod vähemalt kolmes vaates vrakkide puhul (pealt- ja külgvaated) ja väiksemate objektide puhul kahes vaates. Lisaks tuleb üle anda 3D videodokumentatsiooni toormaterjalid. Enne uuringu läbiviimist peab pädev isik esitama Muinsuskaitseametile uuringukava ja uuringuteatise, pärast uuringu läbiviimist uuringuaruande vastavalt muinsuskaitseaduse § 46-48 (edaspidi MuKS).